

MŚCICIEL (19) *sb m*

N sg e prawdopodobnie pochylone (tak w -ciel), w pozostałych przypadkach prawdopodobnie jasne (tak w -ciel-).

sg N mściciél (7). ◇ G mściciela (1). ◇ I mściciel(e)m (10). ◇ pl A mściciele (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII w.

Taki, który odplaca złem za zło wyrządzone sobie lub komuś innemu; ultor BartBydg, Vulg, Modrz, Cn; vindex Vulgy PolAnt, Modrz, Cn; zelotes BartBydg; ulciscens Vulg (19): Zelotes, aemulator, ultor [...] msczicyel, zapalyony gnyevem BartBydg 175b; Gdy ze śpánia włthawál vderzył iey lekko wzywot mówiąc/ to poczęcie bądź mścicielem [Hec conceptio sit ultrix; tho począzycze nyeyach [!]] bądźye pomszczenye HistAl 1510 35] HistAl A4v; A kto niebędzie chciał słuchać słow iego ktore będzie mówił/ w imię moię/ ia będę mścicielem [ego ultor existam]. Leop Deut 18/19, Ps 98/8; BiałKaz M3v; ModrzBaz 86v [2 r.]; Abyś wyniśzczył nieprzyaściele y mściciele twoie [ut destruas inimicum et ultorem Vulg Ps 8/3]. LatHar 353; Nie máłz tám nieprzyaścielá y przeciwniká: nie máłz mściciéla y pokuśniká: nie máłz grzechow/ y do nich fłkonności LatHar 597; Abowiem [zwierzchnik] iest fługą Bożym: mścicielem ku gniewu [vindex in iram; mścicielem WujBib] przeciwko zle czyniącemu. WujNT Rom 13/4.

mściciel kogo (2): bo fтворzyciel fтворzył mnie, vftanowiwfzy mię fprawczą dobrych á mścicielem złych, iemuż dziękuie ze wfzítkiego dobredzieyftwa BielŻyw 149; LatHar 353.

mściciel czego (2): Bo i Pan Bog mściciel takowych niesprawiedliwości, tak rozlicznych niepobożności dłużej ręki swej nie zatrzyma, aby karanim swoim nas omieszkać miał Diar 21; ModrzBaz 87.

mściciel o co (1): Nie deptác áni ofzukác wfprawie brátá fwego: tem iż mściciel (iest) Pan o wfzýtko to [vindex est Dominus de omnibus his]. BudNT 1.Thess 4/6.

Zwrot: »mieć [kogo] mścicielem« (1): Záprawdę ci/ ktorzi niedawáia/ y nieczynia co powinni/ Bogá będą mieli mścicielem [Deum habebunt vindicem]. ModrzBaz [38].

Wyrażenia: peryfr. »on najwyższy mściciel« = ille (summus) vindex Modrz; Bóg (2): tego też chce lepřzy nád przyrodzenie Bog/ on naywyżłzy Miřtrz/ Hetman/ mściciel/ y nágradźiciel. ModrzBaz 136v, 104v.

»sprawiedliwy mściciel« (1): Iáko pan wiernym krzywdę ćirpiącym/ iest fprawiedliwym mścicyelem LubPs X4v marg.

»srogi mściciel« (1): cześć Bogu wyrządza/ ktory łam tylko iest świádkiem myśli náłznych á rzeczy táiemnych/ y frogim iest mścicielem krzywoprzyśiętwa [severus ultor periuriorum]. ModrzBaz 87.

W przen (1) : A ták vciekaycie od mieczá/ boć miecz iest mściciel niepráwości [quoniam ultor iniquitatum gladius est; zemściciél WujBib] Leop Iob 19/29.